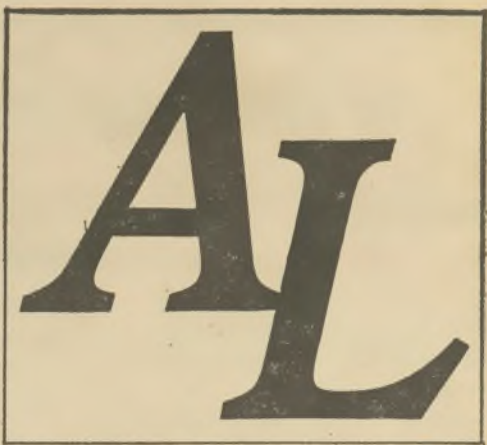

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnent: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 30. APRIL 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 17 • PREIS S. FR. 1.00.

Přátelé více než z nutnosti

Z nouze čert mouchy lapá a bída naučila Dalibora housti. Jinými slovy: životní realita je nad přátelské či nepřátelské pocity, a dnešní doba je už taková, že se lépe vyplácí jít rozumem k dohodě nežli čelem proti zdi.

Je mnoho nedořešeného mezi Japonskem a sovětským Ruskem, táhne se to dávnou historií a láska nikdy nepatřila mezi vzájemné city. Přesto se obě země snaží dát najevo, že žádná propast není tak hluboká, aby se nedala překlenout dobrou vůlí, když je třeba.

Onedáv jsme si přečetli ve světovém tisku, že japonský premiér Kakuei Tanaka přijal pozvání Leonida Brežněva k návštěvě Moskvy. Přijede tam letos v létě. Patrně až po své cestě do Spojených států. Hlavním bodem sovětsko-japonských jednání bude otázka ostrovů, které po druhé světové válce připadly Rusku jako válečná kořist, třebaže sovětsko-japonský válečný konflikt byl směšně stručný, vypukl, když už Spojené státy Japonsko bezpečně porazily. Také pod americkou správou zůstaly po válce některé japonské ostrovy, konkrétně řetěz Beninských a Ryukýjských ostrovů, jenže ty byly, na základě vzájemné dohody, už mírovou cestou Japonsku vráceny.

Rusko okupovalo po válce část Sachalinu a ostrovů na sever od hlavního japonského sou-

ostroví. Když Tanakův předchůdce Eisaku Sato žádal sovětskou vládu, aby SSSR Japonsku toto území vrátil, narazil na zcela zásadní odpor. Sověti odmítli vůbec o této otázce diskutovat. Tehdy Sato zrušil svou cestu do Moskvy.

Bylo z toho přimražení studené války mezi oběma zeměmi. Ale, jak bylo řečeno výše, realita táhne dnešní politikou.

Učinila tak z nutnosti. Jeden "mus" vede k druhému a vzniká řetěz vzájemné závislosti. Japonsko navázalo styk s komunistickou Čínou. To Sovětský svaz velice znepokojilo, dokonce natočil, že se dal slyšet, že by byl přece jen ochoten projednat onu palčivou otázku ostrovů. Zároveň ovšem dal najevo, že v žádném případě by nešel tak daleko jako Amerika, která prostě japonská území vrátila. Sověti uvažují, že by Japonsku odstoupili dva nepatrné ostrůvky nedaleko pobřeží Hokkaido, a sice Habomai a Siko-tan. Dva další, větší a část Sachalinu, kde má, mimo chodem, Rusko obrovskou velrybářskou základnu, by si ovšem ponechali.

Sovětský svaz nutně potřebuje japonskou pomoc při výstavbě naftových podniků a potrubí na Sibiři. To je otázkou málem celé budoucnosti sovětského hospodářství, protože nafta a přírodní plyn se mají pro SSSR stát hlavním předmětem vývozu a zdrojem tvrdé měny, kterou tak nezbytně potřebuje pro nákup potravin a dalších životních nutností na západě.

Druhou, pro ně neméně důležitou pohnutkou měknutí v názoru na zabrané ostrovy, je obava Sovětského svazu, aby japonské veřejné mínění neobrátilo Japonsko na cestu sbližování se s Čínou, a tím, aby nepřispělo na zbrojení tohoto dnes úhlavního nepřítele SSSR.

Tanaka si zatím vede velmi šikovně. Obratně provádí svou politiku na třech rovinách. Zvolna, ale zatím úspěšně postupuje po klikaté cestě jednání, která vystřídala prudkou a nebezpečnou cestu studené války.

Nixonova cesta do Evropy

Jak bylo v minulých dnech oficiálně oznámeno, nastoupí na podzim president Nixon "velkou cestu po Evropě". "Velkou" se má jeho cesta nazývat proto, že snad půjde o něco více, než o zastávky — jako se stalo na jeho cestě vloni, kdy cestoval do Moskvy. Evropou je také tentokrát myšlena pouze Evropa západní, zastávky na východě by byly spíše překvapením.

Vzpomínáme si na první Nixonovu "Velkou cestu po Evropě" — jako presidenta, po jeho zvolení v roce 1968. Navštívil Rumunsko. Vloni se na zpáteční cestě z Moskvy postavil v Polsku. V letošní cestě pak bude jistě zahrnuta Británie, Francie, Západní Německo, Itálie a snad i další země. Jmenovaným 4 zemím bude oplácet návštěvu jejich představitelů ve Washingtonu. Zatím to byl britský premiér Heath a italský president Andreotti. Prvního května se očekává západoněmecký kancléř Wil-

ly Brandt, a ještě před Nixonovou cestou do Evropy má Washington navštívit francouzský president Pompidou. Koncem června pak je ve Washingtonu očekáván sovětský premiér Leonid Brežněv.

Nixonovy cestovní plány letos na podzim mohou být důkazem toho, že rok 1973 bude pro USA skutečně "rokem Evropy". Evropa je totiž nyní důležitostí současné doby, z níž tři se týkají vztahů mezi západem a východem (konference o omezení strategického zbrojení, o celoevropské bezpečnostní spolupráci a o oboustranném a vyváženém snížení vojenských sil v západní a východní Evropě). Čtvrtá záležitost, neméně důležitá, se bude týkat vyjednávání o hospodářských vztazích mezi Spojenými státy a západoevropským společným trhem. President Nixon se před skončením konfliktu ve Vietnamu vyjádřil, že po jeho

likvidaci uspořádá politické poměry v Evropě. Vyjádřil se tak, když byl požádán o pomoc ve prospěch vojensky okupovaných národů sovětskými vojsky, včetně Československa, o které nám dnes, pochopitelně, nejvíce jde.

Nevíme, co president slovy "uspořádání poměrů v Evropě" myslí, ale se slovy uspořádání poměrů, by jistě souvisela v rámci nastávajícího jednání o jakémsi ulehčení napětí ve světě v první řadě i pomoc těmto okupovaným a politicky znásilněným národům.

Češi a Slováci byli a jsou, myslíme, jedni z prvních ze všech etnických skupin, kdož v posledních volbách dokázali presidentu Nixonovi svoji nejen loyaltitu, ale i plný respekt na poli jeho zahraniční politiky. Věřili mu, když jini ztráceli naději, a věří mu i nyní, kdy dochází k důležitým jednáním, které mohou rozhodnout o svobodě anebo (Pokrač. na str. 5)

Sjezd Soc. demokracie v Záp. Německu

Sjezd západoněmecké sociální demokracie v Hannoveru sice neprojednával zdaleka výlučně zahraničně-politické otázky, ale nicméně se dotkl takřka všech aspektů mezinárodního života. V zahraničně-politické debatě byla většina sjezdu také nejrozhodnější, pokud šlo o odmítnutí nerealistických, respektive utopistických představ radikálů z levého křídla. Předseda strany, nynější německý spolkový kancléř Willy Brandt odmítl velmi energicky antiamerikanismus některých jednotlivců na levici a jeden z Brandtových dosavadních náměstků Herbert Wehner, který se z osobních důvodů v Hannoveru o tuto funkci už neucházel, neméně energicky vystoupil proti pokusům poučovat jiné země o tom, jakou politiku by měly vést. Přitom získali při volbě stranického předsednictva Brandt a Wehner nejvíce hlasů, Wehner více než Brandt. K usnesením sjezdu západoněmecké sociální demokracie v Hannoveru patřilo vyjá-

dření solidarity s chilským presidentem Allendem. Z přijatých zahraničně-politických závěrů byl to v jistém smyslu závěr nejlevicovější. Nebyl však zdaleka tak radikální, jak si přáli někteří horlivci. Právě v otázce postoje k Chile a Vietnamu vytkl levicový radikál Voigt spolkové vládě, že prý bere příliš velké ohledy na Spojené státy. Reakce Willyho Brandta byla promptní a spočívala v konstatování, že jeho vláda hájí ve všem zájmy spolkové republiky a nikoho jiného. Do usnesení o Chile se nedostalo vyjádření solidarity s celým režimem, v jehož čele je president Allende, nýbrž pouze s Allendovou vlastní socialistickou stranou, která je jen jednou složkou chilské levicové koalice. A návrh, aby sjezd proklamoval chilský model za vzor pro všechny jihoamerické státy, byl jednoznačně odmítnut. Brandt sjezd uzavřel projevem, ve kterém prohlásil, že západoněmecká sociální demokracie upevnila v Hanno-

veru přes jisté třecí plochy svou jednotu, politickou odpovědnost, obrodnou schopnost, vůli k reformám a pevnost ve službě míru. V zahraničí měl sjezd převážně kladnou odezvu. Ve spolkové republice pochopitelně opoziční křesťansko-demokratická a křesťansko-sociální unie pohlížejí na sjezd hlavní vládní strany kriticky. Z dosavadních výroků opozičních představitelů můžeme usoudit, že ve vnitropolitické polemice nejbližší a snad i vzdálenější budoucnosti bude hrát úlohu tvrzení o nezvládnutém problému radikální levice, ba o zlepšení jejich pozice uvnitř sociálně-demokratické strany. Na sjezdu totiž došlo zčásti k vyhraněným střetnutím mezi vedením a levicí, nikoliv však ke konfliktu, který by měl ráz roztržky. Levice se domohla také lepšího zastoupení ve stranickém předsednictvu. Je však třeba podotknout, že to byl úspěch spíše jejich umírněných než radikálních příslušníků.

BREŽNĚV V BONNU 18. KVĚTNA

Zprávy z Vých. Německa oznamují, že k Brežněvově návštěvě v Bonnu dojde 18.-22. května, později o jeden týden, než bylo původně plánováno. Očekává se, že své satelity na východě navštíví Brežněv před tím. Willy Brandt pak 29. dubna navštíví Washington z důvodu rozhovorů s presidentem Nixonem.

O ČESKOSLOVENSKU

Slabší veletrh

Podle zpráv západoevropských zpravodajů nedošlo na letošním Mezinárodním veletrhu spotřebního zboží v Brně k tak rychlému vzestupu obchodního obrátu, jako tomu bylo loni. Tehdy zřejmě — na pokyn politických míst, které chtěly obyvatelstvu dokázat vůli k nákupu předmětů denní spotřeby — vzrostly uzavřené smlouvy o 50%. Letos se zůstalo přibližně na této úrovni. Ovšem: dvě třetiny smluv jdou na Východ. Ze západních partnerů vede západní Německo před Itálií a Rakouskem. Srovnání: dodávky ze Sovětského svazu jsou uzavřeny v celkové sumě 600 milionů devizových korun; z Německé spolkové republiky — 125 milionů. Jediná změna: i ve východním bloku se prý začal šířit ostrý konkurenční boj. Všem jde o tzv. "tvrdou" valutu.

Spousty stromů

Největší podíl lesní plochy v Čechách mají na okrese Jablonec nad Nisou, celkem 55%. Ročně zde vytěží přes 40.000 plometrů kvalitního dřeva a nově zalesní 80 až 100 ha půdy. Část těžby dřeva je určena na export, smrkové dřevo je dokonce dováženo do zámoří.

O turbínách

Čtyři turbíny pro přečerpací elektrárnu v Polsku dodá ČKD Blansko. Továrna vyšla vítězně ze soutěže, které se zúčastnily světově známé firmy z Velké Británie, Švédska, NSR a Japonska. Teplárenské vodní turbíny, také čtyři, vyrábí Škoda Plzeň pro teplárny v Bukurešti. Podobné turbíny čs. výroby jsou již dva roky v provozu v dánské teplárně Amager.

Meteorologické centrum

V komořanském Hydrometeorologickém ústavě zahájilo činnost regionální telekomunikační centrum Praha, které nahradí dosavadní dálkopisné soustředění a distribuci zpráv. Oproti dosavadním 6 znakům za vteřinu zpracuje nové centrum ve stejné době 100-200 znaků. Středisko má čtyřikrát denně spojení se všemi světovými centry.

Výzkum a nové způsoby

léčby cukrovky je námět konference, které se v Luhačovicích účastní na sto předních československých specialistů z celé země. Sjezdu se účastní také zástupci potravinářského průmyslu — kteří zkoumají požadavky pacientů. Na sjezd navazují takzvané Dny diabetiků — při nichž se setkají lékaři s pacienty.

Maďarští dělníci

budou i letos pomáhat, tak, jako vloni, inženýrským stavbám v Košicích při plnění úkolů při výstavbě československých dálnic. Skoro padesát řidičů a opravářů nákladních automobilů ze závodu Volan v Tatabyni začalo už pracovat na úseku Liptovský Mikuláš, Liptovský Ján.

Výročí houslařů

V Lubech na Chebsku oslavili učitelé a žáci 100. výročí založení Státní houslařské školy. V městečku, kde má výroba hudebních nástrojů tradici téměř pětistiletou, se na začátku tohoto století stávalo ročně přes 100.000 houslí. Dnešní továrna nese název Cremona.

Mezi klenoty

divadelní architektury patří městské divadlo v Třeboni. Kdysi zde hrával také J. K. Tyl, jehož jméno divadlo nese. 140 let existence divadla oslaví treboňští ochotníci krajskou přehlídkou divadelních souborů.

Stromy svítí . . .

patří k novinkám zvláštních druhů svítidel, které instalovávají v Nových Zámcích místní podnik Elektrosvit. Podnětem k nim byla podobná svítidla ze světových výstav, zaměřená na dotvoření upravené přírody.

Ruský realismus v Praze

V jízdárně Valdštejnského paláce v Praze se konala výstava Ruský realismus 1850-1900, která předvádí vrcholná díla ruské malířské školy tohoto období. Výběr je ze sbírek moskevských a leningradských.

O vzniku a pádu liberalismu v ČSSR

Do jaké míry získával Alexander Dubček v roce 1968 sílu ze živelného reformního hnutí mas a do jaké míry byl tímto hnutím bezmocně unášen k nevyhnutelnému střetnutí se sovětskou velmocí? Bylo v roce 1968 cílem Oty Šika a jeho spolupracovníků zavést v Československu nový systém hospodářství jako předpoklad politické liberalisace a nebo prostě zdokonalit už zavedený systém? Objevuje se ve východní Evropě či snad i v Sovětském svazu další snahy o nastolení socialistické demokracie? V odpovědích na otázky tohoto druhu se zcela neshodli ani přími účastníci pražského jara z roku 1968, kteří o nich ve čtvrtek diskutovali v New Yorku v rámci konference amerických profesorů slavistiky. Byli to Ivan Sviták, Josef Škvorecký, Oldřich Lých, Jiří Pelikán a A. J. Liehm; diskusi řídil Pavel Trenský. Kromě Jiřího Pelikána, někdejšího generálního ředitele československé televize, který dnes žije v Římě a vydává tam exilový časopis Listy, jsou všichni ostatní profesory na amerických univerzitách: filosof

Praha přeplněna

Praha leží na pahorcích jako Řím. Prostoru pro novostavby má nepatrně, a roztáhnout se prostě nedá. Proto po dokončení výstavby takzvaného Jižního města počítá se v příští pětiletce s budováním sídlišť za obvodem Prahy. Bytů je stálý nedostatek a socialistické budování pokračuje hlemýžďím tempem. Stále není zvláštností, že novomanželé bydlí u rodičů, často se svými dětmi, pět, deset let.

Hospodářský pokus

Ve více než třiceti podnicích zpracovatelského průmyslu se provádí experiment s hodnocením hospodářských výsledků novým ukazatelem — rentabilitou vložených prostředků. Podle oficiální zprávy působil zatím tento ukazatel pozitivně na snížení materiálových nákladů a na celkovou efektivnost. Letos má dojít k posílení úlohy osobní hmotné zainteresovanosti. Z politického hlediska by takový postup, který silně připomíná pokusy z roku 1968, mohl být hodnocen jako revizionismus.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bořivým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Sviták na kalifornské, spisovatel Škvorecký na newyorské státní, redaktor Liehm na newyorské městské, ekonom Kým na bostonské, slavista Trenský na universitě Fordham. Diskuse — ve výborně angličtině — trvala dvě a půl hodiny, a přišlo si ji vyslechnout přes dvě stě zájemců . . . včetně čtyřčlenného týmu intenzivních pozorovatelů z československého velvyslanectví. Před diskusí a po ní se pro účastníky konference také promítaly čtyři slavné české filmy, Žert, Zpráva o slavnosti a hostech, Konec faráře, a Ruka. A dva z účastníků — Jiří Pelikán a Ivan Sviták — měli pak ještě v pátek na pořadu debatu na jiném akademickém fóru v New Yorku mimo jiné na téma, jaké poučení může z pražského jara načerpat americká levice.

Námětem diskuse na sjezdu profesorů slavistiky byl Vznik a pád liberalismu v Československu. Zahájil ji Ivan Sviták, který je přesvědčen, že liberalizační tendence se budou ve východní Evropě opětovně prosazovat — historický vývoj se nedá natrvalo potlačit policií, řekl. Sviták se nedomnívá, že lze reformovat totalitu (to přirovnal ke kvadratuře kruhu), nýbrž že totalita musí být odstraněna demokratickou revolucí. Víru v možnost "odtotalisování totality" v Československu nazval jednou z iluzí roku 1968; ilusorní byla údajně také víra v automatickou politickou blahodárnost technokratického připojení tržních vztahů do ekonomie, a konečně i přijetí téze "otevřeného marxismu", který měl absorbovat všechny ideologie od Ježíše Krista až po Francoise Saganovu. Po Svitákovi promluvil Josef Škvorecký, který dodal, že příliš mnoho reformátorů — a hlavně Dubček — si v roce 1968 neuvědomovalo dost jasně, že Sovětský svaz je imperialistickou velmocí, která nebude chtít ztratit kolonii. Když se reformní hnutí stalo hnutím masovým, vymklo se liberalisujícím komunistickým vůdcům z ruky a když vyvolávalo v Moskvě obavy ze ztráty kolonie, měla se nakonec v Československu mobilizovat armáda, což by snad vyostřilo rozkol v moskevském politbyru a znemožnilo vydání rozkazu ke vpádu do

Československa. Škvorecký — na rozdíl od Svitáka — se domnívá, že policií se dá zastavit proud historie, přinejmenším po zbytek nynějšího století.

Jiří Pelikán, jako další mluvčí, řekl, že generál Procházka a ministr Pavel se dověděli o sovětských přípravách na invasi Československa a chtěli o tom hovořit na ÚV KSČ, ale Dubček prohlásil, že i pouhá debata o možnosti invase by byla provokací Sovětského svazu. I Pelikán je přesvědčen, že snahy o liberalisaci se budou ve východní Evropě opakovat, a nevěří, že budou vždycky bezú-

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

spěšné i když se ledy nepohnou v Sovětském svazu; liberalisace může pokračovat i dáleko, říká Pelikán — zvláště bude-li probíhat v několika východoevropských zemích simultánně. Nakonec A. J. Liehm hovořil o roli intelektuálů v událostech roku 1968. Řekl, že v Československu se nedá vládnout bez intelektuálů, jako se v Polsku nedá vládnout bez katolické církve. Intelektuálové přestanou být intelektuály, když jsou zbaveni tvůrčí svobody, nebo když usilují o moc. A protože v dnešním Československu nejsou intelektuálové na scéně, je tam systém v permanentní krizi. Režim je ochoten dát dělníkům existenci zabezpečení, i když jen poměrně skrovné, a nevyžadovat na nich pracovní vypětí, vzdají-li se občanských práv; někteří tuto nabídku přijímají a pak si stejně jako režimisté nepřejí být obtěžováni intelektuály. Diskuse o vzniku a pádu liberalismu v Československu vyvolala mezi posluchači živý zájem; někteří litovali, že na otázky a odpovědi zbylo jen asi dvacet minut.

Hanuš Hejný, New York

Živní Slováci

Přes milion hektolitrů minerálky žádá letos obchod na Slovensku. Proto se pracovníci minerálních vřidel snaží urychleně rekonstruovat plnění minerálních vod v okresech Prešov, Levice — Martin a v dalších místech.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádáné rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovním složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

KRITIKA KRITIKY

Ferdinand Peroutka

Pan Evžen Loeb, nyní profesor ekonomie a politické vědy v Americe, vydal knihu, v níž shrnul své diskuse s německými a americkými studenty. Kniha vyšla německy a anglicky, německý titul je "Gespreache mit den Ratlosen", což je česky "Hovory s bezradnými". Anglický titul je "Conversations with the bewildered". To lze přeložit do češtiny jako "Hovory se zmatenými", nebo s "užaslými", nebo snad i jako "Hovory s vyjevenými". Zasloužit kniha. Pan Loeb vykládá západním mladým lidem svou životní pouť ideami, čemu věřil v mládí (dodali bychom, čemu i v části svého mužného už věku), kdy tomu skutečně existujícím, nejen v knihách obsaženém komunismu se mu pomalu vyjevovala. Snaží se vymluvit mladým západním lidem bezcílný radikalismus.

V československém exilu jsou zastoupeny tři generace: demokraté, kteří odešli — uprchli — roku 1948; generace páně Loeblova, která se činně podílela na únoru 1948; mladší generace, která vyrostla v komunismu a také přidala k Únoru, ale pak stála v popředí události 1968. Bez ní by Pražského jara nebylo. Tři generace byly vrženy vedle sebe, a existuje problém, jak se budou snášet — kolik je mezi nimi nevráživosti, jaké mohou mít společné cíle. Se vši opatrností připojíme několik poznámek k zasloužené knize páně Loeblově.

Měl před sebou netrpělivé publikum, a snad je nechtěl unavovat československými detaily. Uznějme potřeby pana Loeblova jakožto řečníka před nesnadným publikem, které je známo nesnášlivostí k minulosti, k otčům a dědům. Patrně z ohledu na ně pan Loeb mnohé vynechává. Ze samotné jeho knihy cizí čtenář by se ani nedozvěděl, že Československo bylo tradiční demokratická země. Téměř by se mu mohlo zdát, že v této zemi teprve reformní komunisté začali přemýšlet o demokracii a tak že vznikli českoslovenští demokraté. Opakujeme, že uznáváme potřeby pana Loeblova jako debatera s berlínskými a newyorskými studenty. Některé věci, jež řekneme, budou řečeny spíše u příležitosti této knihy než jako polemika s ní. Starší demokratické československé generaci pan Loeb věnuje jen několik záporných vět. Jak se zdá, generace páně Loeblova nemohla od ní vůbec nic přijmout. "Zkušenosti mé generace," praví pan Loeb, "vypěstovala v nás hlubokou skepsi k dosavadním formám demokracie." Jak to mladší viděli, koncepce starší generace byly zastaralé, z devatenáctého století. Nabízela jen ně-

kolik prázdných šablon, žádné řešení. Tak mladší generace, ponechána sama sobě, musila hledat řešení ze svých vlastních sil.

Ačkoli pan Loeb praví, že není fair, aby starší generace kritisovala mladší, něco se nám přece chce odpovědět: mladší generace začala řešit — a během tohoto řešení stalinismus přišel do země. Ona se "pokoužela" nalézt nové formy demokracie, zaručit demokratická práva občanů, a během tohoto jejího pokoušení občanská práva byla zlikvidována s dokonalostí dosud neznámou. To mělo své příčiny. Mladí lidé toužili po demokracii hlubší než byla, a našli si k tomu spojence v hnutí, z jehož klasických spisů, z jehož novin, od jehož řečníků se ozývalo: "Demokracie nikomu nepotřebná." Vypadá to jako nejpodivnější zabloudění.

Chce se nám aspoň jednou říci něco souvislejšího o starší demokratické československé generaci. V šťastnějším světě západním několikrát některé skupiny si hrály na "ztracenou generaci". Lidem bylo pětadvacet let a už shledali, že jsou ztraceni a všechny jejich naděje zklamány. Přijali na sebe pochmurnou posu. Zdá se, že nějakým způsobem jim to bylo příjemné. Po první světové válce existovala v americké literatuře nejznámější taková "ztracená generace" a lihovala si v Paříži ve své ztracenosti. Když jejím členům bylo více než pětadvacet, osmadvacet let, vrátili se do Ameriky — do plného slunečního světa. Ještě dlo se za několik málo let stalo oficiální americkou literaturou, dva z nich dostali Nobelovu cenu za literaturu. Ale za hranicemi západu ztracená generace vypadá jinak. Když celá starší československá demokratická generace se stala ztracenou generací, nebyla v tom žádná hra ani metafora. Byla to nejskutečnější skutečnost — vzor, jak pravá ztracenost má vypadat. Od února 1948 byla tomu věnována nic nevynechávající péče. Knihy byly zakázány a ničeny, jména nebylo dovoleno vyslovovat, učebnice byly přepisovány, fotografie retušovány, duchovní historie národa zcensurována, literatura vyplněna. Vláda sledovala — jak vzpomínka slabne, a v nově narozených už vzpomínka není. Žádná generace není tak ztracena jako ta, o jejíž ztracenost pečuje k totalitnímu cíli organizovaný stát. Zdá se nám, že není třeba přikládat na hromadu ztracenosti. Snad jednou někdo vykope kosti demokratické generace, sebere je z archivů, ze stránek už hnilých a drobicích se, z knih, které zůstaly zachovány v rodinách. Snad její význam

bude jednou znovu uvážěn. Ale to už z ní nebude nikdo nazívat.

Když roku 1948 demokraté odcházeli a prchali, totalitně organizovaný stát nad nimi vyslovil svůj úsudek, jež učinil povinným pro všechny občany: "Prašivina". Nelze zamlčet, že mnoho lidí z páně Loeblovy generace to přijalo, opakovalo a rozvádělo to. Spolu s vládními agitátory volali za odcházejícími:

"Zrádci." Jaká to byla zrada? Věc je taková: člověk může zradit to, več věřil, ale nemůže zradit to, več nevěřil. Demokraté, kteří nikdy neslibili věrnost komunismu, nemohli jej zradit. Oni slibili věrnost státu, který sám si dával své zákony, ne státu, jehož zákony budou vycházet z cizí vůle. Ale cvičený sbor volal za nimi: "Opustili mne, zahyneš." Snad. Ale někteří, kteří zůstali, zahynuli rychleji.

Pro demokratickou generaci nebylo slitování, ani když chybovala, ani když měla pravdu. V politice existuje provinění, jež odpůrci nejhůře snášejí: mít pravdu předčasně. Byl stalinismus, po řech Chruščovově na dvacátém kongresu přišla destalinisace, kde kdo z komunistů se kál za to, že byl stalinistou, československou komunistickou stranou prošlo velké chvění.

Zároveň přišly rozpaky. Jaksi nebylo možno popřít, že demokraté viděli lépe. Oni kritisovali stalinismus nejdříve, už v letech třicátých rozebrali falešné moskevské politické procesy, potom v letech padesátých falešné procesy pražské. Ve zvláštním komunistickém světě v tom byl hřích předčasnosti.

V tomto světě cokoli je dovoleno teprve tehdy, až se na tom komunistická strana usnese. Po destalinisačním zemětění demokraté zůstali stejnými bičáky, jakými byli před ním. Komunisté snadno vymýšlejí slovní nálepky pro všechny situace, i nejtrapnější. Vždy je možno sestavit několik slov určitým způsobem, zahrávat si slovy jako jsou "čest", "zdraví", "normalnost". Byl vymyšlen nový termín: "Čestně se mýlit". Tím trapná situace byla rozřešena: komunisté a s nimi spojená mladší generace se jen čestně mýlili, když se kofili před Stalinem. Pokud demokraté se týkalo, byla obtíž v tom, že oni se nemýlili a mohli být dokonce považováni za průkopníky v analýze stalinismu. To ovšem bylo nesnesitelné. Žaloby komunistů proti demokratům jsou věčné a neměnné. Demokraté se sice nemýlili o stalinismu, ale přý se nemýlili nějakým bližším nerčením — zavrženímhodným a nečestným způsobem. Boj zůstal — těch, kteří se čestně mýlili, proti

těm, kteří se nečestně nemýlili.

Snad poměry v exilu se příliš nezkálí, jestliže jednou bude kritisoována kritika československé demokratické generace. Celkem neradi si k tomu vybíráme zasloužnou knihu pana Loeblova. Ale citovali jsme už jeho větu: "Zkušenosti mé generace vypěstovala v nás hlubokou skepsi k dosavadním formám demokracie." Ta věta má své dokončení, v němž pan Loeb vysvětluje, co opravňovalo tuto hlubokou skepsi.

Praví: z demokracie vyrostl fašismus, v Itálii fašismus Mussoliniho, v Německu ještě mnohem hnusnější odrůda fašismu, nacismus. Tu opravdu nevíme, co má na mysli. Je pravda, že v Itálii a v Německu fašismus přišel po demokracii, ale od toho je daleko k úsudku, že přišel "z ní", že přišel proto, že demokracie existovala. Náhodou je světoznámé, jak v Německu "hnusnější forma fašismu", nacismus, se dostal k moci. Tak, že němečtí konservativci a němečtí komunisti se na chvíli spojili, odepřeli demokratické vládě podporu a přivodili její pád. Je také světoznámé, že Stalin to považoval za znamenitý plán. Věřil, že první úkol je porazit demokracii, vypestovat ovzduší boje, a že

vláda Hitlerova bude krátká epizoda, po níž přijde vláda komunismu. Je nad naší chápavostí, proč tento děj vyvolal v páně Loeblově generaci hlubší skepsi k demokracii než k Stalinovi — Budeme pokračovat v kritice kritiky.

ČINA A SVĚT

V uplynulých dnech, třeba na ekonomické konferenci v Tokiu a zvláště v rozpravě Rady bezpečnosti Spojených národů, se znovu ukázaly protiklady mezi Sovětským svazem a Čínou. Tim se stala zajímavou zpráva tiskové kanceláře Agerpress, že se v Bukurešti konala ustavující schůze společnosti rumunsko-čínského přátelství. Předsedou výkonného výboru společnosti se stal Chivu Stoica, který má v rumunské stranické hierarchii významné místo. Na schůzi se zdůrazňovala přátelská pouta mezi rumunským a čínským lidem a vyzdvihovaly se také svazky přátelství a internacionalistické solidarity mezi komunistickými stranami obou zemí. Nechyběla ani vzpomínka na návštěvu rumunského stranického a státního předáka Ceausešca v Číně před jistou dobou. Na tuto návštěvu se nyní v Bukurešti vzpomínalo jako na zvlášť památnou událost.

Všichni půjdeme na výstavu

Svou první výstavu v New Yorku bude mít od devátého do třináctého května IVAN DOBRORUKA, v Church of The Holy Apostles, 360 West 28th St., NYC. Vernisáž je devátého května v 6.30 odpoledne a uslyšíme na ní Bachova díla pro harmonium v přednesu George M. Halla.

IVAN DOBRORUKA, ročník 1934, je absolventem pražské Akademie výtvarných umění. Po okupaci žil několik let v Řecku, v roce 1970 přijel do Kanady, kde od té doby žije a tvoří. Samostatně vystavoval, kromě Československa, v Řecku, Montrealu, Ottawě a Vermontu (USA). Jeho práce byly zakoupeny soukromými sběrateli, galeriemi a muzei v Československu, Řecku, Izraeli, Německu, Francii, Holandsku, Švédsku, Norsku, Dánsku, Británii, Austrálii, Argentíně, USA a Kanadě.

present

JACK HOLLANDER BARTON HEYMAN

with

LILLY NOYES DENNIS TATE

A PHANTASMAGORIA HISTORIA OF
D. JOHANN FAUSTEN MAGISTER, PHD, MD, DD, DL, ETC.

MAIL & PHONE ORDERS ACCEPTED: Opening night \$8.00. After opening: Tues., Wed., Thurs., Fri. & Sun. evs. at 7:30 P.M. \$7.00, \$6.00 & \$5.00; Sat. 7:00 P.M. & 10:30 P.M., Sun. Mat. at 3:00 P.M. \$8.00, \$7.00 & \$6.00. Please enclose stamped, self-addressed envelope. Make checks payable to Truck and Warehouse Theatre.

MAIL ORDERS THROUGH MAY 27 — SPECIAL GROUP RATES

TRUCK AND WAREHOUSE THEA./79 East 4th St., N.Y. 10003/677-8330

ŠPIONÁŽ
POKRAČUJE

Z Británie nedávno odjeli dva sovětské vojenské ataše, plukovník Jurij Čelpanov a kapitán Gennadij Michajlov, rozuměj, aby se tam už nevrátili. Londýnské ministerstvo zahraničí oznámilo, že bylo vyrozuměno o jejich odjezdu, a dodalo, že rozhodnutí o tom musila učinit sovětská vláda. K dotazu, zda oba sovětské důstojníci-diplomati byli prohlášeni za "nežádoucí osoby", se nechtělo britské ministerstvo zahraničí vyjádřit. Podle londýnského listu "Evening News" bylo oběma atašé řečeno, aby opustili Británii.

Připomeňme, že 24. září roku 1971 nařídila londýnská vláda 90ti členům sovětského velvyslanectví, obchodní mise a jiných sovětských organizací v Británii, aby opustili zemi, a zakázala zároveň návrat do Británie 15ti dalším sovětským občanům, kteří měli platné britské vísum, ale zdržovali se v té době v cizině. Všechny těchto 105 sovětských činitelů spolupracovalo se sovětskou tajnou službou a provádělo špiónáž. Z tohoto opatření, které nemělo v dějinách diplomacie obdoby, se britsko-sovětské styky dodnes zcela nevzpamatovaly. Do jaké míry patří odchod obou sovětských vojenských atašé do téže kategorie, nebylo úředně sděleno. Někteří diplomati v Londýně uvedli toto nové opatření v souvislost s nedávným vypovězením jednoho kubánského diplomata z Británie pro podvratnou činnost a s rozhodnutím jiného kubánského diplomata v Londýně přejít k Američanům.

Mezinárodní přehled

Londýnský list Evening News tvrdí, že tento nový údajně vyzvědačský kruh zaměřil svou činnost mimo jiné na rakety a nadzvuková letadla, a dodal, že britské úřady shromáždily obsáhlé informace o obou sovětských vojenských atašé, jakož i o několika jiných osobách — které jsou ještě v Británii.

PO ISRAELSKÉM
ÚTOKU

Neobyčejně tvrdý zásah izraelského komanda proti vůdcům palestinských teroristů, žijících v Libanonu, vyvolal v celém arabském světě vzrušení, že žádného arabského hlavního města se však nezval povel k bezprostřední odvetě. Egyptská vláda vydala sice prohlášení, že izraelská akce utvrdila Egypt a jiné arabské země v předsevzetí podporovat Palestince v jejich osvobozovacích bojích, ale co chce konkrétního učinit, neznámila.

Dosti zdrženlivě zareagovali též v Moskvě. Sovětská tisková kancelář označila izraelskou akci za banditský čin, který nemůže přispět k uvolnění napětí na Blízkém východě. Obvinila Ameriku, že Izraelce dalšími vojenskými dodávkami k provokativnímu útoku jen povzbudila. Nezminila se však o tom, že Sovětský svaz se chystá Palestincům účinně pomoci. Politici pozorovatelé soudí, že palestínští radikálové utrpěli debakl a že se ocitli v defenzivě. Hrozbu z Jerusa-

léma, že proti nim bude podniknuta další trestná výprava, zřejmě neberou na lehkou váhu. Palestinské velitelství v Sýrii vyzvalo příslušníky odbojových skupin, aby zvýšili bdělost, protože sionistický nepřítel se při přepadu v Beirutu zmocnil důležitých dokumentů.

Noční ozbrojená operace v bejrútských ulicích byla největší psychologickou porážkou, kterou strategové arabského teroru utrpěli. Prokázala, že palestínští teroristé nemají dosti prostorné zázemí a dosti bezpečné útočiště. Palestinská osvobozovací organizace se jeví jako bezmocná skupinka, která je vojensky bezúspěšná, která ztrácí půdu pod nohama a která je v civilizovaném světě silně zdiskreditována. Teror už není nejsilnější zbraní palestinských radikálů. V Bejrútu se ukázalo, že se mu dá účinně čelit protiterorem. Americký list New York Times soudí, že izraelský úder v Bejrútu patrně neodradí palestinské extremisty od dalšího teroru, že ale u mnohých rozumných Arabů vyvolá skepsi o dosavadní politice arabských vůdců. Nejskeptičtější jsou Libanonci. Libanon po izraelském zásahu zabředl do vládní a vnitropolitické krize.

HOLAND'ANĚ JSOU
OPATRNI

Šéf rumunského státu a rumunské komunistické strany Nicolae Ceausescu byl na třídní oficiální návštěvě v Holandsku. Vydal se tam především proto, aby holandskou vládu získal pro podporu rumunských požadavků vůči Evropskému hospodářskému společenství. Rumunská vláda na rozdíl od ostatních komunistických vlád se nezdárá uzavírat obchodní smlouvy přímo s bruselskou centrálou Evropského společenství, uchází se však o různé výhody. Žádá, aby Rumunsko bylo pokládáno za rozvojovou zemi a aby mu bylo přiznáno právo vyvážet do zemí EHS své výrobky bezcelně.

Holandská vláda projevila pro rumunské přání pochopení, ale s rezervou. Holandské ministerstvo zahraničí oznámilo, že v Haagu nikdy nebyly proti poskytnutí obchodních preferencí Rumunsku žádné politické námítky, že však nelze vytvářet precedent pro ostatní východoevropské země. Rozšířený bezcelný dovoz by mohl mít pro holandské hospodářství nepříznivé důsledky. Rumunská žádost bude projednávána v Bruselu koncem jara, prozatím však nelze říci, do jaké míry bude Rumunsku vyhověno. Západoevropské vlády sice uznávají, že Rumunsku by se mělo vyjít z politických důvodů pokud možno vstříc, hospodářští či-

nitelé však varují před takovými koncesemi, které by mohly uškodit domácímu průmyslu a zemědělství.

Část holandského tisku vznáší proti Rumunsku nejen hospodářské, ale i politické námítky. List Het Parool připsal sice Ceausescovi k dobru, že usiluje o zlepšení politických a hospodářských vztahů k Západu a o mezinárodně-politické uvolnění, zároveň však připomenul, že Ceausescu ve své zemi politické uvolňování netrpí.

PROBLÉM
S TVRDÝMI
VALUTAMI

V Moskvě se nedávno konalo sympozium o pracovních silách za účasti odborníků ze zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci a Jugoslávie, kteří diskutovali o možnosti širší výměny pracujících mezi jednotlivými zeměmi. Věstník sovětské Akademie věd, který přinesl tuto informaci, napsal, že se většina specialistů vyslovila pro mezinárodní půjčování pracovních sil, ale že někteří účastníci varovali, že by bylo třeba vzít v úvahu "hospodářské, politické i historické faktory". Nic bližšího o tom sovětský časopis neuvedl, ale je zřejmé, že jedním z těchto činitelů je nesměnitelnost východoevropských měn. Státisíce Jugoslávců, zaměstnaných v západní Evropě, posílají a přinášejí domů tvrdé valuty; proti tomu je však zakázáno vyvézt například rubly ze Sovětského svazu. Jiným problémem jsou zřejmě obavy komunistických vlád ze šíření odlišných politických názorů a národních postojů.

INDIE PŘEVZALA
SPRÁVU SIKKIMU

V himalájském království Sikkimu převzala správní moc indická vláda. Požádal ji o to sikkimský král Palden Thondup Namgyal, který mimochodem má za manželku Američanku. Král má prozatím zůstat hlavou miniaturního státu, zatím co se podle indických pramenů vláda v Dillí vynasnaží najít trvalé řešení pro politickou krizi v Sikkimu. Nelze vyloučit možnost, že Indie použije nynějšího neklidu v Sikkimu jako omluvu, aby vyhověla tamější takzvané "demokratické opozici" a zrušila himalájské království. Tomu by alespoň nasvědčovalo prohlášení indického politického představitele v Sikkimu Kajat'aniho Bajpajena, že Indie má zájem o dlouhodobé vyřešení nynějších politických křivd, a že doufá, že se jí podaří urovnat tyto křivdy — cituji — "v souladu s duchem věku". I když by bylo předčasné předpovídat konec královské vlády v

Popper v N. Y. -
nezapomeňte!

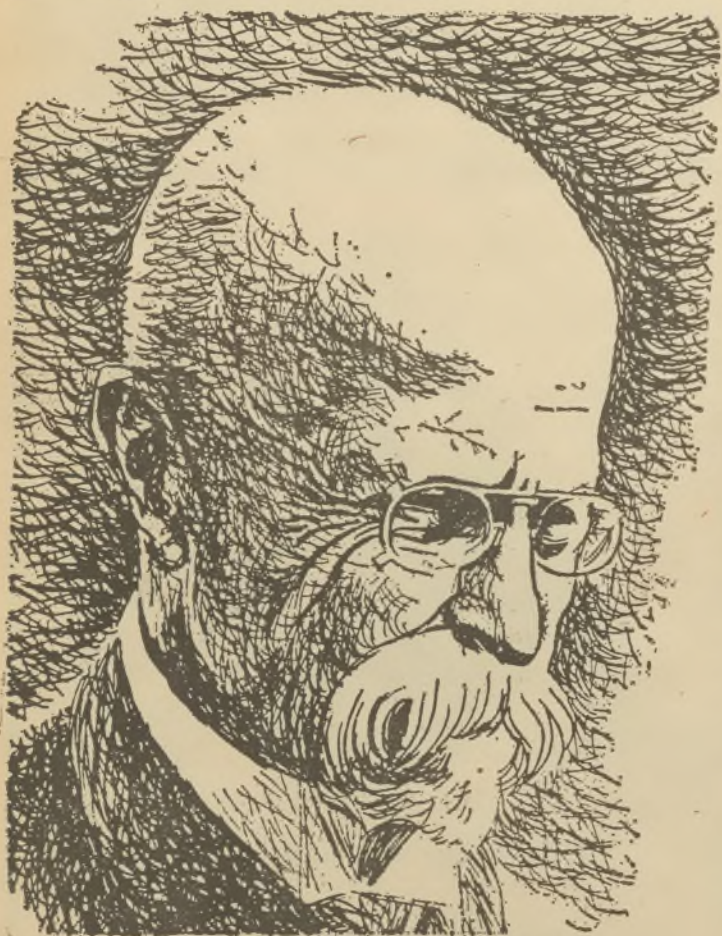
Už tento týden. Nezapomeňte! Deska českých protest-songů, kterou na večeru — mimo jiné — uslyšíte, a kterou si budete moci zakoupit, obsahuje písně nazpívané nejlepšími československými zpěváky, Helenou Vondráčkovou, Waldemarem Matušekou, Martou Kubišovou, Milanem Chladilem, Jaromírem Majerem, Jaromírem Vomáčkou, Karlem Černochem, Jiřím Popperem. Přijďte všichni, vstup volný. 8 hod. večer, pátek, 27. dubna, Slovenská Sokolovna — 23-35 Broadway, Astoria, NY.

JEŠTĚ K ÚMRTI
PICASSOVU

Světový tisk se vrací k osobnosti velkého malíře Pabla Picassa a všímá si pochopitelně i jeho politického přesvědčení. Picasso nevstoupil 35 let na španělskou půdu, ale zemřel jako Španěl. O francouzskou státní příslušnost nikdy nezažádal. Byl obdobou francouzské komunistické strany a zvyšoval její prestiž, ale dovedl ji nejednou přivést do rozpaků. V roce 1956 Picasso spolu s dalšími devíti předními intelektuály — komunisty požádal písemně vedení francouzské komunistické strany, aby svolalo mimořádný sjezd — který by projednal takové dramatické události jako Chruščovova tajná zpráva o zločinech Stalinovy éry, Gomulkův návrat k moci v Polsku a sovětský vpád do Maďarska. Francouzská komunistická strana obvinila tehdy Picassa a ostatní signatáře, že chtějí zřít "organizovanou frakci s platformou opozice proti politice strany".

Ironické je, že jménem francouzských komunistů vystoupil tehdy jako žalobce mladý nováček v politbyru, Roger Garaudy. Muž — který v roce 1956 žádal intelektuály, členy strany, aby schválili sovětský vpád do Maďarska, považoval necelých 13 let nato za nutné odsoudit takzvanou normalizaci v Československu.

Sikkimu, "duch věku" jako takový jistě nepřeje absolutním monarchiím — ani v Himalájích.

"... a budu se na vás dívat jak si vedete." T. G. M. Tato slova jsou pod portrétem T. G. Masaryka, který pro milovníky tohoto velkého československého státníka vyrobil ARTEX. Obraz je tištěn na textilu ručním tiskem, velikost 24" X 14". Cena jednoho kusu je \$7,50 včetně poštovného. Pro Canadu 8,00. Zájemci, pošlete objednávku s příslušným obnosem na adresu ARTEX 75. Charles street Waltham Mass. 02154.

Medaile za čtení . . .

Milan Schulz

Stavba mladých budovatelů socialismu ve Vratimově u Ostravy byla počátkem 50. let do jisté míry výstavním kusem Československého svazu mládeže. "Výstavním" proto, že se tu — v táborové enklávě — daly lépe zvládat leckteré z výchovných úkolů, jež byly Svazu shora uloženy, to jest bylo možno lidmi lépe manipulovat a snadněji jim vládnout. A "do jisté míry" proto, že ani tady to nejelo jak po drátku a hlavně nestudentské pracovní brigády leckdy vedení stavby pěkně zatopily, to jest odmítly manipulaci a žily si po svém. Ovšem ona výstavnost ústředního pracoviště dlouhodobých mládežnických brigád zůstávala v popředí a pěstěna.

Jednoho dne byli do budovy štábu stavby předvoláni oni členové přesně vyjmenovaných brigád, kteří — při nezměněných pracovních úvazcích — ještě navíc "splnili podmínky Fučíkova odznaku". Znamenalo to, že přečetli několik knih z daného výběru a podrobili se před zkušební komisí pohovoru o přečteném. Za tento výkon jim byl udělen zminěný odznak. Předvolání tehdy v určenou hodinu nastoupili, seřadili je pěkně a čekalo se na soudruha z ústředí. Konečně zahučel osobní vůz a z něho vystoupil člověk, celý v bílém, jako na tenis; jen bez rakety a na levé straně hrudi s vyšívaným emblémem Svazu mládeže. Ten člověk — v brýlích a s klukovsky rozcuchanou hlavou — se důstojně vnesl k nastoupeným "plničům" — přehlédl je laskavým zrakem a pronesl několik zcela frázovitých vět o významu akce, již se zúčastnili, a o skvělé budoucnosti, jež je — snad v závislosti na tom — čeká. Pak přistoupil k aktu samému. Jako generál před svým mužstvem, jež se v bitvě chrabře proslavilo, postupoval muž z ústředí podél řady brigádníků, doprovázen urostlou svazáčkou — tentokrát v tradiční modré košili — která za ním na podnosu poponášela stříbrné Fučíky v tmavě zlaté hvězdě; onu medaili, kterou člověk v bílém každému připjal na hrud', pak mu mužně stiskl ruku — pohlédl-opět

mužně, ale zároveň laskavě — z očí do očí a řekl hlasem, v němž se chvělo dojetí z té strašně slavnostní chvíle: "Bud' jako Julek!" Čímž myslel Fučíka, ačkoli s ním do celá jistě nebyl ani trochu příbuzný. Chvění v jeho hlasu se s každou další hrudí, mezi nimiž nechyběly ani divčí, stupňovalo — a už to vypadalo, že se ten — jinak jistě ostrý, muž na samý závěr přece jen z radosti rozpláče. Ale byl zřejmě dobře cvičen, zvládl to, na závěr celé skupině vyznamenaných bodře pokynul a zmizel kdesi na štábu, kde už se to divadýlko hrát nemuselo, neb tam prostý lid nesměl. Ta příhoda byla pro celou akci "Fučíkův odznak" příznačná. I když nemusela všude probíhat tak skvěle dokumentárním způsobem, jako u tankového praporu, jehož příslušníkem byl český spisovatel Josef Škvorecký, přece jen byla procedura kolem získání plíšku s Fučíkovou podobiznou (podle samotného Švabinského) názorným dokladem hlučné prázdnoty — která provázela všechny ústředně řízené kampaně. V podstatě šlo o to podvázat přirozenou touhu mladých lidí po četbě. Stanovit určitý seznam knih, které nutno — ne přečíst, ale prostudovat; dát za to osvědčení a to osvědčení pak požadovat při různých přijímacích pohovorech či přidělování drobných a větších odměn. A zkoušet tím způsobem i odolnost mladé mysli: zda se přece jen některá nepoddá a nepřidá se do houfu "věrných", který se s postupujícím poznáním stále zmenšoval.

A státně řízená akce měla samozřejmě i své průvodní jevy. Nakladatelství vydávala na nákladech předem objednaných knih. Vydávaly se brožury o autorech a jejich dílech. Probíhala školení, vycházely směrnice. Spousta lidí se zabývala podnikem, který měl na papíře mamutí rozměry, ale ve skutečnosti minimální výsledek. Ten, kdo měl sklon ke čtení a k hloubání nad literaturou, ten nepotřeboval jako povzbuzovadlo metál. A tomu — kdo s písmenky moc velký kamarád nebyl, tomu ani ty vynaložené miliony nepomohly. Konečně proč taky: jsou

lidé, kteří knížku nezahlednou, jak je rok dlouhý. A přitom sedí v důležitých funkcích a vydávají případně pokyny, co se smí a nesmí číst, ba dokonce co se smí a nesmí psát. Už tehdy, v době rozkvětu Fučíkova odznaku, bylo mnoho zkušebních komisařů i ústředního formátu, kteří nikdy nepřečetli všechny povinné a doporučené knihy a přesto o nich vášnivě diskutovali se zkušenými. Stávalo se pravidelně, že na známou otázku: co tím chce básník říci — přicházely, hlavně šlo-li o verše, odpovědi často kuriózní a příznačné. Jenom namátkou: jistá dívka měla vložít Wolkerovu báseň Kamna. Po krátkém zaváhání prohlásila rozhodně, že je tu názorně vidět rozdíl mezi kapitalismem, kdy byla kamna studená, a socialismem, kdy budou plná připravovaných dobrot. A v porotě, která tuto odpověď posuzovala, se nikdo ani neusmál.

Všechny podobné kampaně totalitní propagandy mají v sobě cosi neskutečného — iracionálního. Jejich oficiální obrovitost se bezprostředně střetává s nezájmem jednotlivců, s malostí realizátorů, s nepatrným konečným výsledkem. A je v nich zpravidla zaklato i mnoho zcela příznačně nesmyslných detailů. Například: onen muž v bílém, který kdysi přijel ze svazáckého ústředí, aby své svěřence zaklínal "fučíkovskou" formulí, se posléze vyvinul v jednoho z předních obnovitelů nejpustší české recese. Ovšem: když sám zestárnul — a když to poměry, nakrátko, dovolily.

Nixonova cesta

(Dokončení se str. 1)

nesvobodě celé řady národů na dlouhý čas. Nemůžeme souhlasit s těmi, kdož se utěšují tím, že "Sovětskému svazu jde pouze o status quo" — nikdy mu nešlo totiž o nic více než o to — vše ostatní, co by si ještě přáli, jim spadne do klína automaticky. Nastávající cesta presidentova do Evropy bude opravdu pro Čechy a Slováky historická, je to v této době snad jediná naděje — na kterou se dá spoléhat.

Zkouší všechno možné . . .

Parlament komunistické severní Koreje se obrátil přímým apelem na kongres Spojených států s výzvou, aby Amerika odvolala z jižní Koreje své oddíly a tím, pravi se v prohlášení — odstranila překážky v cestě k mírovému sjednocení Koreje. Podobný dopis zaslali parlamentům a vládám všech zemí světa a slíbili, že jestliže se Spojené státy z jižní Koreje stáhnou, vláda v Pyongyanu je ochotna snížit svou armádu na dvěstě tisíc vojáků nebo i méně, přibližně tedy asi na polovinu. Komunistická korejská vláda dále v dopise svaluje na americké vládní úřady vinu za to, že rozhovory o sblížení mezi oběma částmi rozdělené Koreje, vedené od loňského září, dosud nevedly k úspěchu. Podnět k odvolání amerických sil by měla za normálních okolností adresovat vláda v Pyongyanu vládě ve Washingtonu, ale Spojené státy nemají diplomatické styky se severní Koreou a za druhé, severokorejští představitelé patrně soudí, že v poslanecké sněmovně a v senátu Spojených států najdou lepší pochopení pro své cíle než u washingtonské vlády. O tom však lze mít odůvodněné pochybnosti. Americká veřejnost — a tím víc zákonodárci — mají dosud v živé paměti osud americké lodi Pueblo, kterou severokorejští námořníci donutili vzdát se a jejíž posádku drželi po týdny v zajetí. Drastický postup vlády v Pyongyanu v případě lodi Pueblo rozhodně neucínil severní Koreu v Americe populární, nýbrž právě naopak. Američtí vysocí úředníci, ačkoli veřejně komunistickou akci nekomentují, podle soukromých projevů ji pokládají za neobratný pokus rozdvíjet spojenecké vlády ve Washingtonu a v Seoulu.

Spojené státy podle nedávného prohlášení amerického ministra obrany Richardsona zachovají v Jižní Koreji své oddíly o početním stavu 40.000 vojáků přinejmenším až do 1. července roku 1974. Americké oddíly jsou oficiálně na Koreji ve službách Spojených národů a jakékoli snížení by přicházelo v úvahu jen v dohodě s vládou jižní Koreje v Seoulu. Podle všech názorů není teď redukce amerických sil v jižní Koreji aktuální, třebaže protikomunistická jihokorejská vláda začíná poněkud uvolňovat své protipekingské zaměření. President Park Chung minulé měsíc projevil ochotu jednat o úpravě pobrežních vod mezi jižní Koreou a — jak tehdy po prvé řekl — Čínskou lidovou republikou. Nepoužil až dotud běžného označení komunistická Čína, čímž naznačil, že Seoulu je ochoten navázat jakýsi lepší poměr k Číně. Jihokorejské vládní kruhy si však pospíšily s vysvětlením,

že zatím není ani pomyšlení na navázání diplomatických vztahů, nejvýš snad obchodních styků a dodaly, že změna politiky v tomto směru se netýká pouze Číny, nýbrž platí i pro Sovětský svaz.

Zdá se, že oba korejské pokusy o nějakou formu styků s nedávným protivníkem — severní výzva Američanům a jižní výzva Číně — jsou ovlivněny mezinárodním vývojem v Ásii, zejména prohlubujícími se vztahy mezi Washingtonem a Pekínem. Jižní Korea kromě toho má ještě další důvody pro nový poměr k Pekingmu. Čína je zastoupena ve Spojených národech a Jižní Korea pokládá světovou organizaci za hlavního ochránce své nezávislosti. Ale přes všechny tyto speciální a dílčí zájmy je hlavním rysem v této situaci fakt, že nyní, kdy se válka v Indočíně pokládá za skončenou, dochází řada na konečnou úpravu poměrů na Dálném východě. Rovnováha sil v tamější oblasti je velmi choulstivá. Velmocí, Spojené státy, Sovětský svaz, Čína a Japonsko usilují o nový poměr.

Korea jako celek, severní i jižní, zaujímá v této situaci velmi důležitou a zásadní pozici. Její území je strategicky významné, zejména pro nejbližší velmocí, Rusko, Čínu a Japonsko. Spojené státy se nemohou z Koreje stáhnout, jestliže předem nezajistí rovnováhu sil. Kdyby tak učinily, mohlo by to mít za následek druhou korejskou válku, při čemž ta první se ještě neskončila mírem, nýbrž jen příměřím, uzavřeným před dvaceti lety.

Do celého světa

Podnik Jablonex v Jablonci nad Nisou vyváží své zboží celkem do 115 zemí světa. Jablonex je vůbec jedním z největších výrobců a vývozců bižuterie na světě a má velmi rozsáhlý výrobní program, který zahrnuje nejen všechny druhy bižuterie, ale i polotovary pro bižuterní výrobu. Bohužel, největším odběratelem nejsou západní státy, odkud by mohly do Československa přijít tvrdé valuty, ale Sovětský svaz a africké — rozvojové — země. Příčinou tohoto stavu je skutečnost, že jablonecká bižuterie není dost kvalitní, třebaže je velice krásná. Protože Jablonex nemá dost valut, nemůže nakoupit na západě dost kvalitních surovin a polosurovin, jako jsou netrhací se nylonové nitě na navlékání, nerezavějící zavírání a sponky, pružné záklapky, atd. Z těchto příčin nemůže jedinečná jablonecká bižuterie na západě konkurovat mnohem komerčnější, obvyčejnější, méně nápadité, ale zato kvalitnější bižuterii belgické, francouzské, americké a dalším.

DOMOV SLUŽBY, NA NIŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, ŘEDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA

Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuzným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoli v New Yorku.

Nové parkoviště k dispozici přímo u budovy.

Telefon RA 8-0278

Mister Wilson zapomíná

Bývalý britský ministerský předseda Wilson navštívil Československo a dopustil se tam některých výroků, které obšťastnily Husáka a velmi pobouřily Angličany. Dohra Wilsonových vět byla v britském tisku a britském parlamentě.

Začalo to dotazem labouristického poslance Jacka Ashleyho, jaká jsou kritéria pro přijímání pozvání k návštěvám cizích zemí a zda by ministerský předseda Heath při takové příležitosti odsoudil ukrutnosti, páchané v Řecku, Turecku, Brazílii a v Jižní Africe. Edward Heath odpověděl, že by přijal taková pozvání, kdyby se domníval, že je návštěva v národním zájmu, a že by odsoudil ukrutnosti, kdekoliv by vyšla najevo. Potom se přihlásil o slovo konservativní poslanec Jack Bruce-Gardyne. Doporučil ministerskému předsedovi, ať jsou už jeho kritéria pro přijímání pozvání k návštěvám cizích zemí jakákoliv, aby nepospíchal s napodobením Wilsonova příkladu, pokud jde o návštěvu v Praze a pokud jde o Wilsonův výrok, že události roku 1968 jsou minulost a odbyta věc v době, kdy ruská armáda stále ještě okupuje Československo.

Edward Heath odpověděl, že v současné době nemá takovou návštěvu v úmyslu. V tom okamžiku vyskočil Wilson a začal poukazem na návštěvu náměstka československého ministra zahraničí Růžka ve Velké Británii minulý týden. Konservativní poslanci na šéfa oposice volali: "Čtete Bernarda Le vina". (Jde o článek v Times, jehož překlad si za chvíli přečtete.)

Wilson se tázal: "Je ministerskému předsedovi známo — dostal o tom zprávy — že jsem za své návštěvy v Československu objasnil, že setrvávám na tom, co jsem já i on prohlásil v roce 1968?" Připomeňme, že invasi do Československa tehdy ještě ministerský předseda Wilson ostře odsoudil, stejně jako Edward Heath, tehdejší šéf oposice.

Ale pokračujme dále v referátě o kontraversi v britské Dolní směnovně. Harold Wilson se hájil tím, že ho konservativní poslanec Bruce-Gardyne "zcela falešně citoval". "Vysvětlil jsem politiku vlády", poznamenal — tak, jak mi byla vysvětlena ministerstvem zahraničí, a řekl jsem, že ji podporuji." Ve své odpovědi britský ministerský předseda Heath konstatoval, že v žádném případě není politikou britské vlády říkat, že by bylo nejlépe zapomenout na události roku 1968. Právě tak jako nemají být zapomenuty události roku 1938 a roku 1948. Nejvzrušenější reakcí na Wilsonův výrok o 68. roce přinesly z pera Bernarda Le vina Londýnské Times.

"Kdybych byl dnes ráno Českoslovákem (jako že, bohu-
dik, nejsem), nemyslím, že bych pocítil nějaký náhlý ná-

val obdivu a vděčnosti při pomýšlení na Británii. Velmi pochybuji, že mnozí Čechoslováci vůbec kdy pocítovali mnoho vděčnosti a obdivu při pomýšlení na naši zem, a vlastně jim to ani nemohu mít za zlé. V roce 1938 je Británie zaprodala Hitlerovi, v roce 1948 odvrátila zraky, když se Stalin zmocnil jejich země, a v roce 1968 jenom lomila rukama, když byli znovu drceni. Ale zrada je jedna věc — a navštívit zrazené a veřejně v jejich zemi prohlásit, že se mají se zradou smířit, což pan Harold Wilson právě učinil v Československu, je něco docela jiného. Konec konců, je psáno, že Jidáš políbil Krista — ale ne že mu plivl do tváře. Silná slova; ale mírnější slova se mi v tomto případě vůbec nezdají na místě. Pan Wilson, na "oficiální" návštěvě v Československu, řekl, že na události srpna 1968 by bylo nejlíp zapomenout, že "co se stalo, je teď minulost a odbyta věc", a že jeho názory jsou součástí "všeobecného světového hnutí". Důležité je, zdůraznil, dokončit "odklizení pozůstatků poslední války". Poněvadž — co se Českoslováků týká — hlavním pozůstatkem poslední války je postavení jejich země jako okupované kolonie Sovětského svazu, pan Wilson si pospíší objasnit, že to není to, o čem mluvím; co podle jeho názoru vyžaduje nápravy, je mnichovská dohoda.

Snad jste si myslili, že pan Wilson má alespoň tolik vkusu, když ničeho jiného, než mluvit se kriticky o zradě, staré 35 let, když současně vybízí k smíření s proradností o 30 let čerstvější; ale to by si mohl myslet jenom ten, kdo zapomíná, že pan Wilson je zřejmě přesvědčen, že jenom má paměť, delší než tři týdny. Roku 1968 byla jménem pana Wilsona (který byl tehdy ministerským předsedou) a jménem jeho vlády pronesena tato ušlechtilá slova:

"Uznáváme a hodláme dále uznávat nynější zákonnou vládu Československa. Nemohli bychom uznat nějakou vládu jenom proto, že vláda Sovětského svazu řekla, že to je československá vláda."

Zkusme si představit onu směs zoufalství a opovržení, s jakou asi Čechoslováci přijali jeho radu, když si jeho výrok přečetli. Nejsou to totiž žádní hlupáci, vědí, že tu nepromlouvá žádný chtivý kolaborant, žádný bratrský delegát ze Společnosti pro Anglo-československé přátelství; promluvil tu muž, který byl svobodně zvolen ministerským předsedou Velké

Británie, a mohl by se jim stát zase.

Ale argument o důležitosti udělat vše pro mezinárodní uvolnění má dvě důležité slabiny. Ta první je, že chceli někdo pracovat pro mezinárodní uvolnění, nemá přitom nejmenší důvod mít něco společného s loutkovou vládou v Československu. Té nešťastné zemi se vládne z Moskvy, ne z Prahy; a jediné ruší předáci, a ne ti, které určili, aby za ně dělali jejich práci v koloniích, rozhodnou o tom, jakou úlohu bude mít Československo při odklizení zbytků poslední války — anebo té příští.

Druhá slabina tohoto pseudo-realistického postoje je, že ho tu někdo zastává ve jménu jiných lidí, jejichž přání v té věci nebyla, mírně řečeno, vzata v úvahu. Pan Wilson totiž neřekl, že on a jiní lidé v Británii nemají ke svému nejlubšímu politování jinou možnost než spolupracovat s těmi darebáky, kteří nařídili invazi Československa a udržují teď zemi v okupaci. Neřekl, že my musíme zapomenout na minulost v zájmu mezinárodní bezpečnosti. Neřekl ani, že naše země musí být součástí "světového hnutí", které bohužel muselo zradit mučedníky roku 1968. On prosím projevil názor, že lid uvězněné země, kde byl na návštěvě, má ignorovat pravdu — že oni se mají usmívat skrz mříže, že oni se mají žádostivě chopit ruky, kterou jim přátelsky podávají jejich zotročitelé.

A toho, myslím, měli být raději ušetřeni. "Pokřivené poklonování" pana Wilsona se snad může líbit na konferenci Labour Party, a kdyby se ještě jednou měl stát předsedou vlády, jistě to bude oceněno sovětským velvyslancem.

Ale lid Československa, který už dávno ví, že od Británie nemůže čekat nic než zradu, má aspoň právo doufat, že zrada nebude doprovázena řečmi, které naznačují, že z ní má mít radost.

Chceš, nechceš — musíš

Ještě si vzpomínáme na "Koreu" a myslíme tím vybírání finančních prostředků na pomoc Severní Koreji za oně dálnévýchodní války. Tehdy se o "dobrovolné příspěvky pracujících" staraly československé odbory a vyhrůžkami zcela nezakrytými vymáhaly určité procento z platu. Dnes se v ČSSR děje něco podobného — obdarovaný je tentokrát Severní Vietnam. Jak oznámil ÚV Národní fronty — aniž by se někoho ptal — rozhodli se čs. občané, že svými dobrovolnými příspěvky obnoví v Haj-fongu nemocnici československo-vietnamského přátelství, která byla rozbita.

JAROSLAV DROBNÝ A VL. KOBRANOV STÁLE AKTIVNÍ

Na obrázku vlevo Jaroslav Drobný, jediný Čechoslovák, který zvítězil ve světové soutěži ve Wimbledonu, se sešel se svým bývalým spoluhráčem v hokeji a přítelem Vladimírem Kobranovem (napravo), ve švýcarském Küst Küssnacht u Zürihu, kde spolu hráli čtyřhru v soutěži přes 40 let. Jaroslav Drobný vlastní nyní v Londýně obchod se sportovními potřebami a Vladimír Kobranov, který byl v roce 1950 jako člen národního hokejového mužstva zatčen a odsouzen na 12 let, je nyní trenérem jednoho hokejového mužstva u Zürihu.

Zajímavosti ze světa

Velká Británie má pouze 70 feetů silnic na každé ze svých skoro šestnácti miliónů motorových vozidel. • Starosta New Delhi navrhl na konferenci starostů v Miláně, aby velkoměsta stavěla podzemní kanály na odvod průmyslového kouře, které by ústily za městským obvodem. • Prvním státem Spojených států, který oficiálně povolil lékařům praktikovat čínskou léčebnou metodu zvanou akupunktura, je Nevada. • Římské Velikonoce byly letos neobvyklé. Slavily se — pod sněhem. • Zatím co Austrálie a Nový Zéland protestují proti francouzským podnikům podpisem v jejich životním prostoru, Pompidou předpokládá se podpisem u příležitosti návštěvy mexického prezidenta v Paříži, k paktu z roku 1967, který 21 jihoamerických států (mimo Kubu) podepsalo za účelem zamezit výrobě a skladování nukleárních zbraní v prostoru od Mexika k Tierra Del Fuego. • Už tři měsíce je uprázdňeno místo velvyslance US v Moskvě. • Nejméně o 1,000 lidí se zvětšil počet politických vězňů za uplynulé tři měsíce v Brazílii, kde vzrůstá politický teror vojenského režimu. • Olympijský hrdina Mark Spitz se uzdravil se žloutenky, kterou prý se nakazil na Olympiádě. V první květnový týden se ožení s modelkou Susan Weinrovou. • Zájem Argentiny o arabský olej stojí zřejmě v pozadí spěchu, s jakým "muž v pozadí" bývalý argentinský diktátor Peron, navázal hned po zvolení svého oblíbence Campory prezidentem, spojení s arabskými vyslanci v Madridu. • Po způsobu prezidenta Nixona nyní britský premiér Heath hodlá čelit hrozbě inflace přísnou kontrolou hospodářství vládou. • Neštovicová epidemie, která se do Londýna dostala patrně z Indie či Pakistánu, si už vyžádala několik lidských životů. • Celkem 70.000 Američanů používá elektronickou (několik nyní už atomá) pomůcku, která je jim voperována do hrudi a pomáhá regulovat jejich srdeční činnost. • Florencie prožila mírné zemětřesení. Nebyly oběti na životech. • Podezmní atomový výbuch o síle 5.5 Richterovy stupnice, k němuž došlo v SSSR na Sibiři, zaznamenali vědci švédské university v Upsale. • Kambodžský pilot, který uskutečnil letecký útok na prezidentský palác ve snaze zabít kambodžského prezidenta, byl s květinami přivítán v Pekingu. Čína mu poskytla azyl. • V Praze byl založen klub nadměrně vysokých mužů. Má už 200 členů, z nichž nejvyšší měří 6 feetů, 11 inčů. Byl založen také klub vysokých žen. •

NEOSVOBODITELNÍ VĚZŇOVÉ

V Československu se od 11. dubna do 9. května oficiálně slaví Mezinárodní dny odboje. Od 11. dubna prý na paměť toho, že v tento den roku 1945 povstali političtí vězňové nacistického koncentračního tábora v Buchenwaldě — a závěrečný 9. květen byl zvolen zase jako Den osvobození Československa Rudou armádou, což byl, podle oficiální verze, začátek nové cesty v osvobozené vlasti. Proto tedy.

Začátek nové cesty, jež vedla — kam? To je jistě otázka, již si je třeba položit právě také v této souvislosti — když se teď v Československu mluví a píše o solidaritě osvobozených politických vězňů a bojovníků proti fašismu.

Podle snadno doložitelné zkušenosti a podle pravidel lidské logiky by snad měl být

právě přáním osvobozených politických vězňů život ve státě, který takovouto kolektivní kategorií postižených občanů nezná. Ve státě, který respektuje lidskou důstojnost a svobodu člověka plně ve shodě s všeobecnou deklarací lidských práv. Hrůzy let padesátých, jimiž byl ostatně postižen i nynější šéf KSČ Husák, učí, že toto přirozené přání jistě drtivě většiny osvobozených politických vězňů, splněno nebylo.

S postupným likvidováním justičních zločinů padesátých let a s rehabilitací jejich nevinně postižených obětí, kteréžto údobí vyvrcholilo v reformním roce 1968 — byly u nás, historicky vzato, dvě vrstvy osvobozených politických vězňů. Těch, kteří přežili řádění hitlerismu a těch, kteří přečkali hrůzy stalin-ské éry.

Zkušenost jedních se v mnohém shodovala a doplňovala se zkušeností druhých. A zase to byli právě někdejší političtí vězni, kteří se zvláště ním důrazem varovali před možnostmi recidiv do éry zneužití justice.

V srpnu 1968 přišla po druhé Rudá armáda. Přípravné práce k nápravě způsobených křivd jako by se setrvačností ještě nějaký čas zpomalenou rychlostí pokračovaly, až se nadobro zastavily. Situace se záhy začala znova měnit, takže místo o rehabilitaci postižených začala být aktuální rehabilitace takových, kteří nesli často těžký podíl spoluviny za nespravedlnosti padesátých let.

Nieméně i tehdy ještě bylo slyšet ujištění z úst právě takového kompetentního činitele, jakým je nynější šéf KSČ Husák, že se v budoucnu v Československu žádné politické procesy konat nebudou. A přece se záhy mělo ukázat, že takový slib obstojí jen ve světle známé partajní dialektiky, již ostatně odmítají přijmout za bernou minci i představitelé mnoha velkých komunistických stran.

Co začalo persekucí mužů jako byl generál Prehlik nebo Vladimír Škutina, pokračuje jako dlouhý řetěz křivd prakticky až do dneška. V den opětného zvolení Ludvíka Svobody prezidentem republiky mu poslala skupina významných kulturních osobností v západním světě telegram, v němž ho žádají o udělení svobody řadě československých občanů, kteří se dostali do vězení pro

svůj nekonformní politický postoj. Jde o politické vězně Milana Huebla, Rudolfa Batteka, Jana Tesaře, Karla Kyncla, Ladislava Kalinu — Jaroslava Šabatu, Jaroslava Studeného a řadu jiných — jmenovitě uvedených. Mnozí z nich v žaláři onemocněli a vyšla najevo alarmující svědectví o jejich kritickém zdravotním stavu. Lidé jako je Jan Šling nebo Luděk Pachman, kteří na vlastní kůži zažili současný vězeňský režim, vypovídají o jeho trističích, otřesně kompromitujících okolnostech. Anna Šabatová — jejíž muž a jejíž tři děti jsou ve vězení — je nucena dožadovat se solidarity levice, jež je mimo dosah moskevské moci a může svobodně mluvit.

Nedostala se navenek žádná zpráva, z níž by vyplývalo, že osvobozeným politickým vězňům a bojovníkům proti fašismu bylo možno učinit něco pro ty, kteří trpěli pro své politické přesvědčení. Před vánoci uplynulého roku se obrátilo na presidenta Svobodu na 40 spisovatelů, byli mezi nimi i členové nového Svazu, s iniciativou ve prospěch uvězněných československých intelektuálů. A přestože je právo petiční za-

ručeno, stali se signatáři obětí nátlaku a skandalisací.

Jediná solidarita, již vládnoucí režim v Československu toho času přijímá, je zřejmě ta, jež je, anebo se mu zdá být ve shodě s jeho politickými cíli.

ANGLIE-SSSR

Předseda čínsko-britského obchodního výboru Keswick předvídal v Hongkongu, že roční přírůstek v objemu zahraničního obchodu Číny dosáhne v příštích letech desetiprocentní hranici.

V Moskvě přijal sovětský ministerský předseda Kosygin britského ministra obchodu Walkera. Podle TASSu si oba představitelé vyměnili názory na otázky oboustranného zájmu a prodiskutovali výsledky právě skončeného zasedání stálého mezivládního sovětsko-britského výboru pro vědeckou, technickou, obchodní a hospodářskou spolupráci. Komuniké o zasedání, na kterém vedl britskou delegaci ministr obchodu Walker, oznámilo, že obě strany označily za žádoucí, aby Sovětský svaz a Velká Británie uzavřely 10tiletou dohodu o této spolupráci.

Pokles porodnosti v Polsku

Přirozený přírůstek obyvatelstva je dnes v Polsku velmi a odborníci očekávají, že v budoucnosti bude dokonce ještě menší. V nejbližších třiceti letech vzroste počet Poláků jen asi o 18%, z dnešního stavu 32,6 miliónů na 38,6 miliónů. Pošití demografové odhadují, že v roce 2000 bude přírůstek obyvatelstva tak nízký, že se bude rovnat jen asi třetině procenta ročně.

Polská vláda nyní stupňuje kampaň ke zvýšení populace a jedná o novém systému rodinných příspěvků, který by zvýhodňoval rodiny s větším počtem dětí. Nový systém však neřeší hlavní překážku v rozvoji populace, již je v Polsku nízká úroveň hospodářská a především pak bytová krize. Většina obyvatel si nepřeje mít víc dětí a vyslovuje se naopak pro omezení populace, aby Polsko mohlo snadněji řešit své hospodářské těžkosti. Výjimku tvoří pouze část venkovského obyvatelstva, kde je stále ještě mnoho rodin například se šesti dětmi. Pro většinu

Poláků je však typický spíše postoj městských obyvatel, kteří soudí, že pro průměrnou rodinu je únosné jedno dítě.

Zvyšování populace nepomáhá ani liberální politika polské vlády v otázce potratů, které jsou zcela běžné a provádějí se na přání matky, i když je její žádost zdůvodněna jen nedostatečnou finanční situací rodiny. V loňském roce se narodilo v Polsku přes půl miliónu dětí, avšak současně bylo registrováno téměř čtvrt miliónu potratů.

Populační politika polské vlády byla až dosud předmětem kritiky vlivné katolické církve, která se stavěla proti plánované porodnosti a omezování populace zcela zásadně. Pozorovatelé však soudí, že konflikt mezi církví a komunistickou vládou v otázce populační politiky se nyní v důsledku nových oficiálních opatření podstatně zmírnil a že dojde k mnohdy vzácné situaci, kdy vláda i katolická církev jsou zajedno.

Magnet. zdravotní náramky

Aimanté z Japonska — vynikající impulsátor pro krevní oběh. Sníží vysoký krevní tlak! Vhodný pro ženy od 30 a muže od 40 let. • Vyžádejte si prospekt nezávazně a zdarma! Pište česky nebo slov. Exklusiv-Wohnen, Neuhausstr. 71, CH-8500 Frauenfeld

K pátému výročí

přepadení naší vlasti armádami Varšavského paktu

vydává nová edice ARTES

svoji první gramofonovou desku

PÍSNÍČKY ROKU 1968

Na této velké dlouhohrající desce je shromážděno 13 protestních písniček z osudného roku, kterými autoři a interpreti vyjádřili citlivě i s humorem náladu celého národa. Vedle písniček, které se na krátký čas objevily na deskách (Krysař: Modlitba pro Martu aj.) jsou i unikátní nahrávky, které již nesměly přijít na veřejnost (Běž domů, Ivane; Kdo je vrah; Je jenom jedna jediná; Držet hubu, držet krok . . .)

Deska vychází v perfektní kvalitě a profesionální úpravě, ale jen v omezeném nákladu. Můžete si ji objednat již nyní na adrese:

**Miroslav Jirků, Im Isengrind 12, 8046 Zürich
tel. 01-57 13 03.**

CITY TOURS vám nabízí:

Sportovní prázdniny pro děti v rakouském

Zell am See 31. 3.-7. 4. ev. 7. 4.-14. 4. Fr. 195.—

Benátky 28. 4.-1. 5. Fr. 320.—

USA-New York 26. 5.-3. 6. Fr. 939.—

Rím-autokarem 30. 5.-3. 6. Fr. 295.—

Společné dovolené v Izraeli, na Rhodosu, na Korsice a ve Skandinávii

Krátkodobé letecké zájezdy do Athen, Londýna a Istanbulu.

Zástupce CITY TOURS p. O Švabenský, Infangweg 1, 8610 Ulster, tel. 01/87 08 53 — v sobotu dopol. v Shop Ville (podchod u hlavního nádraží) tel. 01/27 12 31 vám dá veškeré informace, české programy atd.

Mladá generace a KSČ

Onehdy Rudé Právo opět jednou komentovalo vztah strany a mladé generace. Vypadá to v jeho podání pěkně růžově. Přitažlivost strany pro mladé lidi roste, neboť — jak se alespoň Rudé právo domnívá, — čisté ideály komunismu, které tak vzrušují mladé lidi, se zcela naplňují v politice strany, ve vnitřním i mezinárodním snažení celého socialistického společenství. A pravičákům a reakcionářům teď nezbývá, než roznášet pomluvu, že prý strana dělá mezi mladými nábor, při kterém div že nepoužívá biče.

Sdělovací prostředky jsou v Československu přísně cenzurovány, je v nich však přesto možno zaznamenat celou řadu informací, stížností a polekaných zamyšlení o problémech kolem mladé generace, o tom, jak je třeba na ni působit a jak ji získat. Neustále se apeluje na rodiče, ale především na učitele. Když namátkou vybereme několik námětů z režimního tisku posledních dnů, zjistíme, že existuje závažný problém například s výukou občanské výchovy. Mladá Fronta a na Slovensku Smena organizují akce za zvýšení počtu předplatitelů. Z Mladé Fronty je možno se také dozvědět, že vymírají školní a studentské časopisy. Sesterský časopis Rudého Práva Tribuna pravidelně otiskuje čtenářské dopisy, v nichž se to jen hemží v podstatě udánými na stanoviska, výroky a morálku mladých chlapců a děvčat.

Vloni na podzim jakýsi bdělý soudruh zaslechl kritické výroky studentů z prý filosofické fakulty, které se týkaly Angely Davisové, a zaslal je Tribuně.

Děkan filosofické fakulty profesor Galla poslal teď Tribuně vysvětlující dopis, z něhož vyplývá, že se nepodařilo zjistit jména autorů urážejících slov, a že u některých starších studentů zůstaly zbytky neblahé doby. Jejich vliv na nově přicházející mládež prý však slábne, mimo jiné též proto, že se nemůže uplatnit veřejně. Zatímco minulé ročníky jen váhavě vstupovaly do Socialistického svazu mládeže, v tomto ročníku je členy SSM už téměř 60% všech studentů. Soudruh děkan jaksi na omluvu Tribuně vysvětluje: "Přesto někteří studenti ukřívají stále svou pravou tvář, stejně tak jako mnozí lidé v podnicích, ústavech či jinde v zaměstnání". Ve svém postavení v praktickém životě se však budou muset nezbytně projevit — a podle toho jim společnost určí jejich místo.

Z absolventů filosofické fakulty se ponejvíce rekrutují učitelé, kteří mají vychovávat mladou generaci v duchu současných režimních představ. Jak to však vypadá mezi nimi s "pravou tvář", o tom nás poučuje jiný článek z téhož čísla Tribuny. Citujeme: "Je však i dostatek učitelů a profesorů, v jejichž práci přežívá pasivita a neangažovanost. Vystupují ča-

sto s dvojí tváří — s jednou ve škole, druhou na veřejnosti a třetí doma." V závěru se pak v tomto článku Tribuny píše: "Bylo by dostatek příkladů na uplatnění hesla Co tě nepálí, nehas! Ještě se stává, že se nedostaneš do rozporu, jestliže nekritizuješ nedostatky. Pak přežiješ v klidu a pohodlí a navíc budeš vážen a oblíben..."

Tolik Tribuna, a bylo by možno podat ještě nějaké ty citáty o dvojí tváři rodičů a o tom, že se to netýká jen studentské mládeže. Té pracující se zase vytýkají jen převážně materiální zájmy a nedostatečný vztah k veřejnému vlastnictví.

Dvojí či dokonce trojí tvář, na kterou si režim stěžuje, není jistě nic pěkného a nesluší zejména mladým lidem, jejichž přirozenou vlastností je otevřený, kritický pohled na okolní svět. Je však také jejich přirozenou touhou uplatnit se ve společenském životě. Být učitelem, inženýrem, mistrem, spisovatelem, letuškou. Cestovat do zahraničí. Logické spojení těchto dvou vlastností, čestnosti a touhy po společenském uplatnění, však totalitní režim znemožňuje. Co by se asi stalo mladému člověku, který by se skutečně politicky angažoval, který by čestně a otevřeně říkal co si myslí, si není třeba domýšlet. Jsou na to tisíce velmi smutných důkazů. A přece režim požaduje politickou angažovanost už při výběru na školy třetího stupně, na vysoké školy, ale také pro všechna, pro mladé lidi jen trochu atraktivní povolání. Večerní Praha otiskla inzerát československého rozhlasu.

Nabízí se místo vedoucího elektroúdržby, údržby magnetofonů, v ústřední fonotéce a podobně. Hlavní podmínka — politická angažovanost. Tou politickou angažovaností se tu přitom ovšem nemyslí kritický zájem a účast na veřejném životě, nýbrž deklarovaný souhlas s vládní politikou, opakování jejich hesel, členství v jejich organizacích. Tu jsme také u oné, prý pomluvy, že strana si získává mladou generaci div ne bičem. Bič je určité přehnaný výraz, ale ani v Rudém právu snad vážně nevěří tomu, že členství v SSM, výroba bezduchých nástěnek, účast na manifestacích či vstup do znormalizované strany, neznamená žádné výhody. Naopak, je to podstatou privilegií, jak nás o tom přesvědčují právě podmínky přijetí na nejrůznější místa, k cestování po světě, ke studiu, k slušnějšímu životu vůbec. Dokonce i k organizování veřejné zábavy, dokonce i k pěstování určitých koníčků.

Pro účely propagandy se může vykazovat počet pod tím-

Krajanský oznamovatel

Navštívte-li Švýcarsko, zastavte se v hotelu BELLEVUE,

Wollerau 25 km od Curychu směrem na Chur — s výhledem na curyšské jezero a vrcholky Alp. K návštěvě restaurace, dancingu, baru a hotelu zve

rodina Vojáčkova, (tel. 01-76 02 33).

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 025-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

GALERIE AKTUELL

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel JOSEF KAPLAN, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

Garage Jana Hofmann,

6908 HEDINGEN, AFFOLTERNSTRASSE 12. — Tel: 01/99 63 23: nová auta všech značek • odtahová služba • nízká hodinová sazba pro opravy pneumatik se slevou.

Architekt Jan Dratva Dipl. Ing.

otevřel po obdržení švýcarské licence projektování atelier. Zajistí: architektonické studie, kompletní projektovou dokumentaci, stavební povolení, financování a provedení staveb. Adresa: Dörlschihalde 45, 8055 Zürich, tel.: 01/35 10 48.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecínku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelitka, tlačenku játrovou, českou, ostrou s česnekem a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

SPORT

Světové mistrovství v hokeji v Moskvě bylo zakončeno. Čs. reprezentantům se nepodařilo obhájit titul z minulého roku a skončili s 13 body na třetím místě za Sovětským svazem a Švédskem. Sov. svaz zvítězil ve všech zápasech a získal 20 bodů, Švédsko 15 bodů. V závěrečných utkáních hráli: ČSSR-Finsko 8:0, Sov. svaz-Švédsko 3:3, ČSSR-Záp. Německo 7:2 a ČSSR-Sov. svaz 2:4. Fotbalová liga měla v 21 kole na programu 6 zápasů. V pražském, již 181 derby zvítězila Slavia nad Spartou 2:1.

Ostatní výsledky: Plzeň-Slovan Bratislava 2:0, VSS Košice-Prešov 2:1, Trinec-Hradec Králové 2:0, Teplice-Baník Ostrava 2:0, Dukla Praha-Zbrojovka Brno 0:1. Zápasy Nitra-Žilina a Trnava-Košice byly odložené.

Tabulku vede Trnava a Prešov s 25 body před VSS Košice s 24 body. Výsledky 20. kola II. fotbalové ligy:

Děčín-Kladno 0:0, Most-Jablonec 0:0, Bohemians Praha-Pov. Bystrice 0:0, Bohumín-Pardubice 1:1, Gottwaldov-Trenčín 1:2, Martin-Vitkovice 0:0, Banská Bystrica-Inter Bratislava 0:0, Bardejov-Previdza 3:2.

ČSSR-Racing Strassbourg 3:0 v přípravném zápase pro kvalifikační utkání mistrovství světa s Dánskem, které bude sehrané 2. května v Kodani. Branky vstřelili: Čapkovič, Kuna a vlastní. Zápas se hrál v Ústí n/L.

Zbrojovka Brno-LASK Linec 1:1 v odvetném zápase I. skupiny fotbalové soutěže o Středoevropský pohár. V prvním utkání v Linči zvítězila Zbrojovka 3:1.

Novými účastníky příštího ročníku I. hokejové ligy jsou mužstva: Vítkovice, Čes. Budějovice a Chomutova.

NEW YORK COSMOS

oznamuje, že Josef Jelínek, který v mistrovské soutěži v minulém sezoně vstřelil poslední branku, která rozhodla o tom, že COSMOS získal mistrovský titul, bude hrát za klub i tuto sezonu. —pza—

to tlakem vzniklých organizací SSM — do kterých prý nikdo nikoho vstupovat neměl, při hlubším zamyšlení budou však pokračovat nářky na formalismus a na dvojí či dokonce trojí tvář. Mladý člověk chce žít — a nejedli to jinak, přizpůsobuje se podmínkám doby. Na druhé straně, rozumem i citem chápe, že je obětí absurdních poměrů, se kterými se vnitřně nemůže smířit a jejichž tíhu hodlá odhodit v okamžiku, kdy pro to vznikne příležitost. Tak, jako generace mladých z roku 1968, kdy se ostatně nebylo třeba nad dvěma tvářemi rozčilovat — kdy programem byla lidská tvář celé společnosti.

Právě mladí lidé jsou neobyčejně citliví na právo a na bezprávi. Můžeme ponechat stranou tvrzení Rudého práva, že je vzrušují čisté ideály komunismu. Až dosud poznali a poznávají jen velmi

nečistou praxí. A režim, který si vynucuje přetvářku — se dostává do směšné situace, když si stěžuje na její existenci. Kdo má klíčovou pusou, se nemá zlobit na zrcadlo.

K. Jezdinský

Farmakologický úspěch

Mucidin je prvním původním československým antibiotikem, jehož účinnost je mnohem vyšší než u dosud používaných antibiotik zahraničních. Novým lékem, který byl už přihlášen k patentování, se budou léčit kožní plísňe, jimiž trpí zejména pracující v hutním a důlním průmyslu. Mucidin byl vyvinut v Mikrobiologickém ústavu ČSAV v Krči. Zatím se Mucidin vyrábí v podobě masti a spraye.